

Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zadostuje lastna državna oblast. Za zadovoljitev nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustave, katerih pristojnosti, sestava in poslanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Novi družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričnega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebno močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovencem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XXIV. — VOLUME XXIV. JULIJ—AVGUST 1973 Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada. ŠTEVILKA 7.—8. NUMBER 7.—8.

IN POSLEDNJA PRILIKA!

Do 15. oktobra imajo vsi tisti, ki so ilegalno v Kanadi, ali so prišli sem le na obisk in ostali tukaj brez dovoljenja (brez: "Status of landed immigrant"), da se prijavijo nč najboljnjim imigracijskim uradu, ali pa na uradu oddelka "manpower" ter tako uredijo svoj status, kar se tiče vseljavanja, brez da bili kaznovani. Povrh tega so nova določila za vse take toliko olajšana, da je prav gotovo, da bodo dobili dovolilnico za delo in stalno naselitev.

Če bi se vseeno zgodilo, da bi bili zavrnjeni, obstaja za nje možnost priziva. Po 15. oktobru vseh teh možnosti za vse one, ki so bili že tu pred 1. novembrom lani, ne bo več!

Zvezna vlada je storila velik korak naprej, da vsem takim olajša in končno uredi položaj prebivanja. Ta poziv velja vsem "Slovcem in Slovenkam v Kanadi, ki tukaj žive in delajo ilegalno, verjetno za nižjo plačo, kot bi jo sicer lahko dobili. Na vseh teh je sedaj, da se te možnosti poslužijo in store s svoje strani vse, da si tako pravno uredijo bivanje tukaj. Opozoriti vas hočemo, da so vse te prijave brezplačne, če vam jih uredijo uradniki federalne vlade!

V današnji številki našega lista si oglejte tozadevni razglas federalne vlade. Uredništvo Slovenska država je pripravljeno vsem takim tudi pomagati. Če imate še vseeno kake pomisleke se prijavite, kličite nas in skušali bomo urediti gotov dan, ko bi federalni uradnik prišel med nas in bi se lahko ob tisti priliki prijavili in vse uredili. Kličite na uredništvo, ki vam bo rado dalo vsa podrobna navodila!

Urednik

Slovenščina kot materinski jezik v Kanadi

Med podatki ljudskega štetja v Kanadi 1. 1971, ki jih objavlja Dominion Bureau of Statistics v Ottavi s precejšnjo zamudo, je tudi zvezek, ki prikazuje razdelitev prebivalcev po njih materinskem jeziku. Ker smo Slovenci sorazmerno majhna skupina, ni uspelo Slovenski Narodni Zvezi, da bi bila slovenščina posebe omenjena na tiskovini za ljudski popis. Ker večina Kanadčanov niti ne ve, da "jugoslovanskega" jezika ni, je moral vsak Slovenec, ki je izpolnjeval pole, posebej napisati slovenščino v kolono, ki je bila prazna. Število oseb, ki so zapisale slovenščino kot materinski jezik, je daleč od resničnega stanja, saj bi primerjava s številkami priseljencev, ki so prišli v Kanado po 2. svetovni vojni kot odrasli, pokazala, da jih je bilo več.

Navedene številke so:	
Celotna Kanada	6.415
Nova Scotia	20
New Brunswick	5
Quebec	360
Ontario	5.105
Manitoba	270
Saskatchewan	70
Alberta	240
British Columbia	350

Ker kaže ista tabela tudi številke za tiste, ki so izjavili, da je njihov materinski jezik hrvatski bodisi srbski in ker so Hrvati in Srbi bolj dosledni v uveljavljanju svoje narodnosti, je upravičena domneva, da se je veliko število Slovcem zadovoljilo z oznako "Yugoslav" tudi za materinski jezik in so med 41.690 osebami, ki so

BODIMO VEDNO SAMO SLOVENC!

V sedanjem stoletju smo Slovenci doživeli razpad že dveh državnih organizacij, v katere smo bili vključeni. Po prvi svetovni vojni smo bili pričr pogrebna stoletja stare habsburške Avstrije, ki so jo v njej živeči Slovani zaradi njene velenemske sovinstične protislovanske politike imenovali "ječo narodov". Slovenci nismo žalovali zanjo, ampak smo navdušeno sprejeli novo SHS — seveda do 1. decembra 1918 brez kraljevine Srbije in Crne gore, v Zagrebu pa so že 5. decembra, torej le štiri dni po prvem velesrbskem državnem udaru — še pred formalnim nastankom države — enostranskim in izigranim "zedinjenju" SHS s Srbijo izbruhnile kravave demonstracije proti prvi belgrajski vladi. Slovenci smo takrat verjeli sihenskimi melodijam o "bratstvu" in enakosti v novi državi. Drugi razpad v tem stoletju smo doživeli aprila 1941, ko smo po bliskovitem Hitlerjevem napadu na prvo Jugoslavijo iz že duščega "bratskog zagrlijaja" na ših južnih bratov čez noč padli pod trojno zasedo našega ozemlja: bili smo razdeljeni med tri tradicionalne sovražnike slovenskega naroda, Nemce, Italijane in Madžare.

Ko danes že po precejšnjem časovnem odmiku onih dogodkov kritično presojamo zadržane ljudi, ki jim je slovenski narod dal mandat za vodstvo narodne politike, moramo priznati, da nam je v obeh primerih — ob razpadu habsburške monarhije in kraljevske Jugoslavije — manjkal odločilen faktor, ki bi takrat mogel zaobrnti razvoj zgodovinskih dogodkov v našo korist, manjkala nam je zavest državnega naroda.

Niti po zintrigrirani "zedinjenju" niti po zgoljani vidov-danski ustavi, ki je iz federativno organizirane države Slovcem, Hrvatov in Srbov prešla v centralistično in unitaristično kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovcem, nismo Slovenci nikdar zahtevali kaj več kot neko megleno avtonomijo. Dosegli pa smo konfiancijo naših najvidljivejših predstavnikov naših najvidnejših izobražencev na jug, prepoved slovenske zastave, prepoved imena Slovenije in Slovenec, trganje Cankarjevih slavospvov slovenski zemlji iz slovenskih učnih knjig.

Tudi med drugo svetovno vojno, ko se je trhla državna stavba Jugoslavije v nekaj dneh sesedla v razvalino, so se slovenski politični voditelji kljub za slovenski narod katastrofalnim izkušnjam iz preteklosti in brez nikakršnega utemeljenega upanja za boljšo bodočnost v skupni državi krčevito oklepali ideje o kontinuiteti Jugoslavije, ki je vse do danes na vseh programskih izjavah na prvem mestu, Slovenija pa vedno kot federativna enota v skupni jugoslovanski državi, torej vedno v odvisnosti od skupnega središča v Belgradu.

Toda spričo odločnega in že odkrito sovražnega zadržanja Hrvatov do Jugoslavije, smo danes pred usodnim vprašanjem: Kako dolgo še? — in ko bo nastopil zgodovinski trenutek drugega in to pot gotovo zadnjega razsula Jugoslavije, si moramo odgo-

izjavile, da je njihov materinski jezik neobstoječi "jugoslovanski" jezik, večinoma Slovenci. Upati je, da se bomo Slovenci v Kanadi počasi naučili izpolnjevati tiskovine kot odgovarja resnici, ne pa napačnim predstavim uradnikov statističnega urada.

voriti še ne usodnejše vprašanje: Kaj bo taktar s Slovenci? Ali nas bodo dogodki že tretjč v tem stoletju našli nepripravljene?

Vemo, da so zunanja ministrstva in vlade velesil dobro informirane o zahtevah Hrvatov? Vprašanje časa je le, kdaj bodo velesile napravile križ čez ta mnogonarodnostni konglomerat, kjer koristi prizadetih narodov zlasti Slovcem in Hrvatov, ne težijo proti skupnemu središču, ampak silijo proč od njega. Velesile vedo, da je Jugoslavija umetna zgradba brez skupnega cilja, brez skupnih interesov, brez enotne jugoslovanske narodne zavesti, brez katere ni ljubezni do države. Kjer pa ni ljubezni, tudi ne more biti pripravljenosti na žrtve, kadar je država v nevarnosti.

V domovni ima narod vezane roke. Ne more svobodno izraziti svoje težnje po državni neodvisnosti. Upanje Slovcem v domovni smo mi, ki živimo v svobodnem svetu. Slovenci v domovni vedo, da je Jugoslavija obsojena na smrt, da so jo že ob njenem nastaku obsodili na smrt oni, ki so po letu 1918 v imenu neke namišljene "narodne edinosti" odrekli narodno individualnost nesrbskim narodom in vsilili državi centralizem, po letu 1945 pa v imenu prav tako namišljene "enotnosti delovnega ljudstva" preko centralizirane Komunistične partije kljub formalni, ustavno zagotovljeni "nacionalni suverenosti" posameznih "republik" ta centralizem še poosttrili. Odmrvitev v stalinizem in s tem odmik samostojnosti slovenskega naroda v danes megleto in negotov bodočnost.

V emigraciji obstoja tkzv. Narodni Odbor za Slovenijo. Ker je "narodni" odbor, je njegova prva dolžnost skrb za bodočnost Slovenije. Todo do danes še nismo brali, da bi ta "narodni" odbor za Slovenijo vladam Združenih Držav, Velike Britanije, Francije, Sovjetske Zveze in drugim v imenu slovenskega naroda sporočil, da Slovenci hočema lastno slovensko državo. Nasprotno, ob vsaki dani priliki hiti pred vsem svetom prisegati zvestobno Jugoslaviji. Do danes pred mednarodnim svetom še ni nastopil kot "slovenski" narodni odbor, ki dela za svobodno slovensko državo.

V hrvatskih listih iz vsega sveta najdemo poročila in fotografije o manifestacijah hrvaške mladine v tujini, iz Buenos Airesa, Chicaga, Toronta, Melbourn, Muenchena itd. za samostojno hrvaško državo. Tudi v domovini Hrvatje kljub Komunističnemu terorju ob kakršnikoli priložnosti in na najrazličnejše načine javno izražajo svojo trdno odločnost doseči narodno neodvisnost v lastni hrvaški državi. Znan je nastop hrvaških grverilcev okrog Bugoina v Bosni brali smo o umoru jugoslovanskega poslanika v Stockholmu, vsi veliki svetovni časopisi so prinesli poročilo o pogebu na Švedskem obojenih mladih Hrvatov in Madrid. Nismo zagovorniki nasilja, še manj umorov, ker je terorizem način komunistične partije za nasilen prevzem oblasti in vzpostavitev rdeče diktature, ki vedno pomeni smrt svobode, tako narodne kot osebne. Toda jugoslovanski komunisti se ne morejo zgrazti nad tem izbruhi nasilja saj je njihova pot do oblasti tlakovana s stotično nedolžnih žrtev in zalita z rekami krvi. Končno pa so tudi taka teroristična dejanja hrvaške mladine izraz volje hrvaškega naroda za osvoboditev.

July 13th, 1973

The Right Honourable Pierre Elliot Trudeau
Prime Minister of Canada
House of Commons
Ottawa, Canada

Dear Mr. Prime Minister:

On behalf of the executive of the Canada Ethnic Press Federation, representing 98 ethnic newspapers from coast to coast we are writing to you to express our great concern over the alleged conflict between the Hon. Dr. Stanley Haidasz, Minister of State Responsible for Multiculturalism and Bernard Ostry, Assistant Undersecretary of State for Citizenship, as publicised in a series of articles in the Toronto Globe and Mail.

This series of articles, which originally concentrated on the internal relations between Dr. Haidasz and Mr. Ostry was followed by stories related to Mr. McInnis and Dr. Haidasz, and lately tried to involve a member of Dr. Haidasz's family. All that was published lately with respect to the above appears to us as a concentrated effort to discredit the entire multicultural policy and to achieve this indirectly—by attacking the Minister of State, Responsible for Multiculturalism.

As for the personal aspect of the above matter we feel that the series of articles based on hearsay served no other purpose but to stir the passions by way of involving innocent members of Dr. Haidasz's family into this matter.

As for Multiculturalism, it seems to us that the Government Policies on Multiculturalism, introduced by your Government and endorsed by all parties are questioned by those who oppose progress in general, and who will oppose similar programs designed for any segment of our society.

We strongly feel that the time has come for us to speak up now when policies on Multiculturalism are being undermined after great efforts by your government and the Minister to make the policy known and implemented. We therefore think that now is the time to appeal to you for the strong support you could render to Dr. Stanley Haidasz and to Multiculturalism as much.

There is no doubt in our mind, dear Mr. Prime Minister, that we can count on your understanding in this matter and wish to remain respectfully yours:

VLADIMIR MAUKO
President
NICK HAWRYSC
Secretary

BENEDYKT HEYDENKORN
Second Vice-President
IVAN BOYKO
Treasurer

PRIMITE TATU!

Znana je zgodba o tatu, ki se je rešil preganjanja s tem, da je pokazal na nekoga in zaklical "Primite tatu!" Predno so ugotovili, da je bil osumljenec nedolžen, se je dejansko tatu posrečilo, da je pobegnil.

Nekaj podobnega se dogaja v dobi stalno rastočih cen in celo nedosegljivosti nekaterih zemskih dobrin kot n. pr. govedine v raznih mestih v ZDA. Vsakdo se pritožuje nad rastočimi cenami in kaže na krivce v določeni smeri.

V svojem govoru damam Masonic Lodge v Tavistocku, Ont. je minister za poljedelstvo Eugene F. Whelan izjavil, da so zvišanja cen v veliki meri krivi potrošniki sami, ker zahtevajo boljše kvaliteto, večjo izbiro ter več luksuznih predmetov. Na to obtožbo odgovarja uvodnik v reviji Canadian Consumer, glasilu kanadskih pot-

Do danes pa zama čakamo kakršnekoli izjave predstavnikov slovenske emigracije, tako pred spomenikom general San Martinu ali pa v zaprtih dvoranah, o zahteli slovenskega naroda po lastni državi. Nasprotno, v vseh dosedanjih izjavah Narodnega Odbora za Slovenijo je sicer demokratska republika Slovenija vedno le privelek sicer tudi demokratske federativne Jugoslavije.

Imamo lepo število slovenskih domov, ki jih s ponosom imenujemo žarišča slovenske kulture in stebre slovenske narodne zavesti v tujini. Najprimernejši dokaz narodne zavesti pa je gotovo izražen v državni zavesti, v pred vsem svetom in ob vsaki priložnosti poudarjani zahtevi Slovcem po slovenski državi z imenom SLOVENIJA. Take odkrite zahteve do danes še nismo slišali.

Junija 1943 je bilo le 200 podnismnikov Slovenske izjave, ki je začel vsenarodnega gibanja za slovensko državo. Danes, po tridesetih letih, ta ideja živi že v srcih večine Slovcem. Zato upamo, da ni več daleč čas, ko bo slovenska mladina v emigraciji, ki ni obremenjena z romantičnim sentimentalizmom preteklosti, svoje bogato kulturno delo za slovenstvo pred očmi vsega sveta okronala z najlepšo krono, ki jo more delo za slovenstvo prejeti:

Z odkrito zahtevo po suvereni Sloveniji — brez Jugoslavije! ("Smer v Slovensko državo" — leto 9 št. 47, stran 1,2)

rošnikov v številki z avgust 1973: "...Ali je kdaj videl gospodinje, ki bi vihtele napise, zahtevajoč več ugodnosti v hrani? Predkuhana in zmznjena hrana je omogočila tehnika. Trgovci in oglaševalci so si zavihali rokave, da so prodajali te proizvode, ustvarili trg ter spremenili način kupovanja—in so uspeli. Prepricavalni oglaševalci so uspešno manipulirali potrošnika, ki ni imel dovolj informacij. Toda stvari se obrčajajo. Komisija za ceno žividobiva vedno več zahtev — vključno zahtevo Zveze kanadskih potrošnikov (CAC) — za zmanjšanje pretiranih ovitkov, ki so večkrat dražji kot hrana, ki je v njih in tudi povzročijo cene. V interesu ekonomije, ekologije in ohranitve naših naravnih prvin zahteva potrošnik, da se ustavi razsipavanje v pakiranju. Raznolikost? Kdaj je potrošnik zahteval izbiro dvajset ali več žitaric za zajtrk?

Zavoje najdemo na policah veletržnic. Podpira jih poplava oglašavanja, ki je namenjena predvsem otrokom preko njih televizijskih programov. Kar zadeva luksuzne predmete, govori g. Whelan gotovo o vrhnjih kov, ki so večkrat dražji kot 5% oseb v Kanadi, ki prejema 45% narodnega dohodka. Spodnja petina, ki prejema samo 4,3% celotnega dohodka ima težavo, da kupi osnovno hrano. Eden uslužbencev Zveze kanadskih potrošnikov, je stal za neko gospodinjo v eni ottawskih veletržnic in je videl, da je izbruhnila iz solze, ko je njen račun znesel 5% preko njenega predračuna. Ni imela denarja, da bi plačala.

Nekaj porasti cen je nujna posledica primanjkljavev v svetu, toda nehamo govoriti o potrošnikovih zahtevah, ki obstojajo samo v glavah tržne eksekutive, in se približajo resničnim potrebam potrošnika z izključitvijo vseh ničevosti s preskrbo kupca in njene družine s temeljnimi hranili po najnižji možni ceni".

• **Romeo Malone, ki je bil od 1. 1957 do 1961** mednarodni predsednik Mladih krščanskih delavcev, je postal direktor mednarodnega oddelka CLC (kanadske centralne delavske organizacije). Neposredno pred tem je bil ravnatelj katoliške organizacije za razvoj in mir, ki zbira prispevke med katoličnari razvojne projekte v deželah ravoja.

Ob vstopu v Slovenski paviljon, 649. Manning Ave. Toronto (Sesar Studio)

"Miss Ljubljana" (gdč. Marta Demšar) in predsednik Slovenskega paviljona (g. Tine Francschi). (Sesar Studio)

Mladostna idila: gdč. M. Demšar & g. J. Meseč (Sesar Studio)

• **Najvišje plačani delavci v tovarni Carnation Foods v Dumfries** v Angliji so odstopili svoje povečanje, ki ga je ponudila tovarna njim (8.02\$ na teden) skupne slabše plačanih delavcev, ki jim je ponudila tovarna samo \$5.77 več na teden. Tako so manj kvalificirani delavci dobili \$8.02 več plače, bolj kvalificirani pa samo \$5.77 povjška. Ker je bilo obojih približno enako, ni sprememba zadela tovarne finančno, kvalificirani delavci pa so vsakekor pokazali z dejanjem, ne samo s frazami, da želijo, da bi se razliko v mezdah med delavci ne večale, marveč zmanjševale.

• **Zaposlitev žen v Kanadi.** Leta 1971 je bilo zaposlenih 84.6% vseh samic v Kanadi v starosti od 25 do 34 let ter 46.8 vseh poročenih starih od 20 do 24 let. Večina žensk je zaposlena v pisarniških poklicih—72.1%.

• **Leto 1972 je prineslo rekord** v izgubi delovnih dni zaradi stavk in izprtij v Kanadi. Celotno izgubo cenijo na 7.848.360 delovnih dni, kar je 270% več kot leta 1971.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates \$4.00 per year: 30c per copy

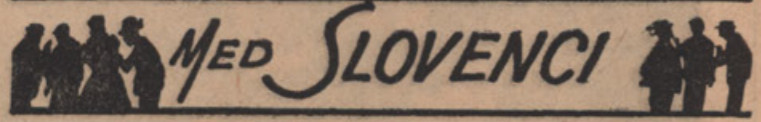
Advertising 1 column x 1" \$2.80

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646, Euclid Ave., Toronto 4.

Member of C.E.P.F.
SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 \$, za Argentino 250 pezov, za Brazilijo 60 kruzetrov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35 šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za Francijo 600 frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi „Slovenske poti“.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Toronto

8. Sept. bo v Royal York hotelu banket ob 8. zvečer v počastitev državnega ministra, odgovornega za mnogokulturnost g. Dr. S. Haidasz, vstopnice so po \$12.50 in jih lahko dobite na upravi lista, ključice: LE-2-4746. Pridite, da se mu oddolžimo. Sodelujejo Vsi etnični listi in skupine.

● Ob priliki "Slovenskega dne", ki ga vsako leto priredi "Baragovo društvo Slovencev" v Torontu je bil slavnostni govornik slovenski pisatelj g. K. Mauser iz Clevelanda Ohio. Slavje je bilo na Slovenskem cerkvenem letovišču v Boltonu, kamor prihaja vsako nedeljo na stotine Slovencev iz Toronta in južnega Ontaria ter se ga je udeležilo tudi lepo število gostov. Lepo petje cerkvenega zbora in nastop plesne skupine "Biser" je vso prireditve prijetno poživljalo.

● Toronto in Cleveland je obiskal eden izmed urednikov "Družine" iz Ljubljane č.g. D. Klemenčič Upamo, da se je dobro počutil med nami. Obiskal je svojega brata g. L. Klemenčiča, ki vodi cerkveni pevski zbor v Torontu.

● Vročni dnevi julija in avgusta napolnjuje slovenska letovišča, ki jih je večje število v okolici Torontota. Kopalni bazi so vedno polni mladine in starih! Vse po starem pregovoru: zdrav duh v zdravem telesu!

Chicago

● Poroke. V soboto 14. julija so se poročili v cerkvi sv. Stefana: Gdč. Marije Fishinger in g. William Wauter. Gdč. Marija je hčerka našega organizista in profesorja glasbe dr. Alfreda Fishinherja in njegove žene Metode, ko gospoda organizista ni bilo doma, je gdč. Marija vseela na njegovo mesto in zaigrala na orgle pri maši. Isti dan sta se poročila tudi gdč. Marija Kreslin in g. Marija Copot. Oba zavedna prekmurska Slovenca. Gdč. Marija je bila lani gospodična slovenskega dneva ob 23. obletnici slovenske radijske ure. Obema paroma naše čestitke z željo za božji žegen in vso srečo v skupnem življenju.

● Na ameriških Brezjah v Lemontu je sedaj vsako nedeljo prav živahno. Romarji—Slovenci — iz raznih predelov Amerike prihajajo sem počastit Kraljico Slovencev — Marijo Pomagaj. Prvo slovensko romanje je bilo v nedeljo 1. julija. Že v soboto sta pripeljala dva avtobusa romarje iz Clevelanda. V nedeljo je bila priložnost svetla maša s pridigo p. Fortunata, popoldne pa pete litanije Matere božje z blagoslovom z Najsvetejšim. Kratka opomba: Govori po tej pobožnosti ni naj odpadli, ali pa bi bili kratki. Tudi v 5 minutah se da kaj povedati, 15. julija je bilo romanje Slovenske ženske Zveze ali Zvezin dan. 29. julija so imeli naši prekmurci Slovenci svoje romanje, ki ga organizira Društvo

DRAGI PRIJATELJI DRUŽBE SV. MOHORJA PO ŠIRMEM SVETU!

Celovec, v juliju 1973

Marsikakega poverjenika in tega in onega prijatelja naše Družbe smo v zadnjih tednih mogli osebno pozdraviti v Mohorjevem domu v Celovcu. Na poti v domovino se je ustavil tudi pri nas. Vedno smo veseli vsakega obiska. Vsakerega vabimo, da nas obišče, ko potuje skozi Celovec. Vedno spet obujamo pri takih priložnostih spomine na leta 1945 do 1948, ko so se mnogi od Vas, dragi prijatelji Mohorjeve družbe, pripravljali na pot v Ameriko in druge prekomorske dežele, v Celovcu pa smo pričeli na novo graditi in organizirati našo najstarejšo kulturno-versko družbo: Družbo sv. Mohorja, delo božjega služabnika škofa Antona Martina Slomška, Einspielerja in Janežiča.

Kdor je bival letos v Celovcu, bo vedel povedati, da je Družbina hiša in okoli nje veliko gradbišče. Diktat časa in potreba po samozdrževanju nas silita, da gradimo. Mohorjeva hiša že ni več doživela večjih popravil, odkar je bila postavljena v letu 1893. Razumljivo je, da njena mogočna fasada sreji mesta, ki se razvija in modernizira vsepovsod, že skoraj razpada.

Slomškov dom

Tik ob Mohorjevi je imela nekdanja slovenska, danes italijanska družina iz Trsta veliko, po bombnih napadih v drugi svetovni vojni poškodovano hišo (1000 me). Ko je odbor zvedel, da je hiša naprodaj, je v naglici nekaj dni najel 2 milijona šillingov in hišo kupil. Posrečilo se nam je, da nemško-nacionalne organizacije niso zvedele. Bile bi gotovo nakup zabranile, kot se je to zgodilo, ko se je Družba potegovala za Vetrinj. Hiša je bila skoraj razvalina in polna strank, katerim smo morali stanovanje odkupiti. Po daljših pogajanjih nam je uspelo, hišo podreti in z velikodušno pomojo celovške škofije smo si oskrbeli finančna sredstva.

Danes zidamo na tem terenu "Slomškov dom", petnadstropni dijaški dom. Skupaj s staro Mohorjevo hišo, ki je bila zidana 1893, bo to verski in kulturni center Družbe sv. Mohorja sredi Celovca v skupnem obsegu 3.000 me. V kletih bo slovenska restavracija, v priložnici je tiskarna, knjigarna in trgovina devocionalij in papirja ter dve veletrogovini, ki smo jih dali v najem. V prvem nadstropju nove hiše bo kapela za slovenske vernike v Celovcu in za študente naših dijaških odmov, kuhinja ter dvoje zborovalnic, v prvem nadstropju stare hiše pa so pisarne Mohorjeve družbe, Slovenskega dušnopastirskega urada, slovenskega Katoliškega delovnega odbora (KA), Krščanske kulturne zveze in Narodnega sveta koroških Slovencev.

Drugo, tretje in četrto nadstropje nove hiše ter drugo in tretje nadstropje stare hiše bo služilo dijaškemu domu. V modernih sobah bo lahko stanovalo 130 slovenskih študentov. Koroški Slovenci bodo imeli za desetletja svoj dijaški dom in naši starši bodo vedeli, kam naj pošiljajo svoje fante in svoja dekleta, da se ne bodo odtujili veri in narodu. Peto nadstropje, visoko nad sosednimi hišami, pa je rezervirano Solskim sestram in služkinjam v Domu in kuhinji. V kleti je garaža za 55 vozov. Celotna gradnja dobrih 40,000,000. — šilingov.

To bo torej "Slomškov dom" v Celovcu. Izključna lastnica je Družba sv. Mohorja. Nekaj povsem drugega pa je tako imenovani "Kulturni dom" koroških Slovencev, ki ga bosta gradili obe politični in kulturni organizaciji, ki sta politično in idejno ločeni, ki pa gresta tukaj skupno pot. Ta "Kulturni dom" bo zidan v pomočjo zbirki po Jugoslaviji in najbrž tudi s pomočjo avstrijske državne podpore. Vodstvo tega "Kulturnega doma" bo po vsej verjetnosti idejno

no in svetovnonazorno neopredeljeno.

Družbin odbor in uslužbenci Družbe sv. Mohorja smo pripravili za praznik naših pokroviteljev sv. Mohorja in Fortunata romanje na grob ustanovitelja Družbe škofa Antona Martina Slomška v Mariboru in mu v molitvi priporočili gradnjo "Slomškovega doma" Obiskali smo tudi grob velikega dobrotnika in gorečega širitelja Družbe p. Odila Hajnska na pokopališču pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah in v tamkajšni cerkvi skupno darovali sv. mašo za dušni pokoj rajnega p. Odila in vseh rajnih dobrotnikov in poverjenikov in udov Družbe.

Odbor Družbe sv. Mohorja si je naložil velikansko odgovornost odplačevanja dolgov. Naradili smo to v upanju na božjo pomoč, na priprošnjo A.M. Slomška in mnogotevinskih rajnih in zveličanih mohorjanov, v upanju na sodelovanje vseh koroških Slovencev in tudi vseh naših dobrotnikov in poverjenikov in mohorjanov po širnem svetu. Kdor ljubi koroške Slovence in Koroško, ki danes spet veliko trpi in ki je v veliki nevarnosti, bo rad pomagal.

Prosimo za nasvete, kako bi mogli zmobilizirati slovenskega človeka v zamejstvu, da bi nam vsakteri pomagal graditi "Slomškov dom" v Celovcu. Prihodnje leto ob tem času bo Dom dograjen in si ga boste lahko ogledali. V počitniških tednih boste mogli v njem tudi stanovati.

Zahvaljujemo se za darove, ki so bili že desedaj poslani za gradnjo "Slomškovega doma". Prejeli smo skupno do 1. julija 1973 35.000. — šilingov. Po koroško kličemo vsem dobrotnikom "Bog lonaj!"

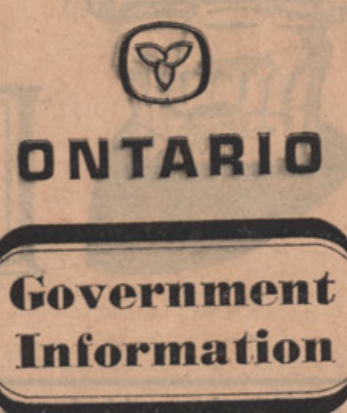
Blagoslovitev "Slomškovega doma" bo po vsej verjetnosti ob prazniku naših pokroviteljev sv. Mohorja in Fortunata prihodnje leto. Točen termin bomo našim dobrotnikom še sporočili. Vesele bomo, če se bo kdo izmed njih udeležil te naše skupne slavnosti.

Dijaški domovi Družbe sv. Mohorja

Slovenska gimnazija v Celovcu je v šolskem letu 1972/73 štela 424 učencev: 212 fantov in 212 deklet. V naših Domovih smo vzgajali 207 študentov: 114 fantov in 93 deklet. Domovi so bili razdeljeni na tri hiše in je nam prišel obrat precej drag. Ko bo dograjen "Slomškov dom", bomo vzdrževali le dve hiši.

Vzgojo fantov vodijo gg. salezijanci in vzgojo deklet slovenske šolske sestre. Marsikateri slovenski otrok bi ne mogel študirati, če bi ne bilo Domov Mohorjeve družbe. Ker gimnazija še nima svojega poslopja, je pouk le popoldne. Iz oddaljenih vasi Podjune in izpod Karavank bi mnogo otrok pouka popoldne ne moglo obiskovati.

Zelo težavno pa je finančno vzdrževanje Domov. Od države smo letos prvič dobili 15.000. — S podpore. Kaj je to? Slovenske družine pošiljajo po dva in tri otroke v Domove. Naši kmetje niso bogati in naši delavci še manj. Tako stalno prosijo za znižanje. Nemški domovi v Celovcu računajo vzdrževalnino za en mesec 1.000. — do 1.100. — in 1.200. — šil. Mohorjeva pa dobi povprečno na otroke in na mesec 930. — šil., ker pač naši starši le težko plačujejo. Obravnavajmo torej naš dom za leto 1972/73: naši Domovi za 400.000. — S pasivni. Ker nimamo drugih podpor, moramo ta denar zaslužiti pri Mohorjevih knjigah in v tiskarniškem podjetju. Morda se najde po širnem svetu kak dobrotnik? Morda bi se dal ustanoviti fond za podporo revnih in pridnih študentov?

PREIZKUSNI NACRT, KI NAJ VODI PREVOZNIŠKO TEHNOLOGIJO

Vlada Ontarijske Province je razglasila zadnjega novembra novo politiko mestnega prevoznika, ki naj nudi ontarijskim mestom prevoznike možnosti, ki bodo v prvi vrsti gledale na ljudi in bodo vodene po vidiku ekonomskih, socialnih in razvedrilnih potreb mestnega prebivalstva.

Vec kot 35 občin je zaprosilo za denarno pomoč za prevoznike naprave. Nove avtobusne proge in "kliči-avtobus" uslužnosti so bile vpeljane. Delovski avtobusni poizkus je že v obratu v Sudburyju in "kliči-avtobus" ("dial-a-bus"). uslužnosti bodo v teku v severo zapadnem delu Torontske metropole to jesen. Dodatno v Ottawa pripravljajo postavitev "computerized traffic control system", ki bo podoben sličnemu sedaj v obratu v Torontu.

Spoznanje potrebe po ljudskem transportacijskem sistemu, ki ima moč med podzemsko železnico in navadnim avtobusnim načinom—takim, ki bobo prevlačal ljudi, po mestni površini brez povečanja že velikega pritiska na česte, ali prekritivne občinskega okolja, bo politika razlašana zadnjega novembra vključevala odločitev vključitve stroškov prototipne poizkusnega načrta za povprečno zahtevni prevozniki sistem.

Ministerstvo za "transportacijo in obveščanje" je razpisalo natečaj med prevozniki podjetji, da tako izbere način, ki bo preizkušna na ozemlju "Canadian National Exhibition" (CNE) v Torontu.

Vlada je razglasila zakonodajni skupščini 1. maja, da je podpisala kontrakt s podjetjem Krauss—Maffei a.g. v Munchenu — Nemčija, ki bo glavni kontraktor za 2.5 milj. dolg. sistem povprečne zmogljivosti, za poizkusni projekt na ozemlju CNE. Pogodba je v višini \$16 milijonov, ki vključuje tudi vsa dela kanadskih podjetij, ki bodo izvrševala dela na licu mesta. Krauss—Maffey sistem, ima popolnoma avtomatično podpirana vozila na točaj začrtanem ozemlju. — Vozila vozijo brez koles ali ropota. Poizkusna vozilna na ozemlju CNE bodo jeseni 1974, in bodo na razpolago občinstvu pred oprtjem Canadian National Exhibition in letu 1975.

Krauss—Maffei, podjetje se je zavezalo, da bo stopilo v industrijsko sodelovanje s kanadsko industrijo za ta nov razvoj. Izdelava tega novega načina transportacije bo vpostavilo nove industrijske možnosti v Ontariu in v Kanadi na splošno. Lahko nudi tudi podlagi, da postane Ontariu svetovni vodja v razvoju prevoznikov sistemov. Ustanovitev take industrije bo dalo delo v industrijskem raziskovanju in proizvodnji in lahko končno nudi proizvodnjo, ki bo nudila glavni dohodek z izvažanjem posebne tehnologije in tako izdelanih železih izdelkov. ItoiaalnFššet. b. istaknoaj

The Hon. William G. Davis
Premier of Ontario

Za notarske in odvetniške posle se vam priporoča

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR
The Simpson Towers, 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

EVROPEJSKI NARAVNI IZDELKI

51 Devondale Ave., — Willowdale, Ont.

Tel. št. 221-6166
(Blizu Bathurst & Finch)

vam prinaša iz Evrope naravna in važna HRANILNA DOPOLNILA IN ZDRAVILA: CVETLICI PRAH IN MATEČNO MLEČKO (Royal jelly). NARAVNE IZDELKE za mnoge bolezni kot so revmatizem, išias, rinitis, sinusitis, "Hay fever", ledvične, jeterne in žolčne ter želodčne bolezni itd.—Rastlinski čaj — Tonika—Extrakt: Ginseng, omela, glog (bela trn) in druge. Sedisporal iz Göttingena za pomirjenje živcev in za dober spanec iz baldriana, kava-kava, vit. B in mnoge druge.

GOVORIMO SLOVENSKI: pišite nam za cenik in prospekte,

Are you planning to visit Europe? Do not forget to put up at the Slovenian Hotel

HOTEL "BLED"

in Rome - Italy

Via S. Croce in Gerusalemme, 40
00185 ROMA (Italy) — Tel. (06) 7771702

Our Hotel "Bled" a sunny villa situated near the center is a 2nd class hotel, and has been recently entirely renewed. All the rooms are equipped with private bath, w.c., heating, air-conditioning, telephone and radio-set. In our new restaurant, made in a typical Slovene-alpine style, there is room for over a hundred persons; in that pleasant and cosy atmosphere, the guests can choose, to their taste, between Italian cuisine and international cuisine. There is also a garden and a private parking-place at our hotel guests disposal.

1973 RATES	
	U.S.A. \$
Single room with private bath and breakfast	12.10 pp.
Single room with private bath and half board	17.90 "
Single room with private bath and full board	23.25 "
Double room with private bath and half board	10.40 "
Double room with private bath and full board	16.20 "
Double room with private bath and breakfast	21.55 "
Additional charge for air-conditioning: single room	1.90
Additional charge for air-conditioning: double room	2.90
RESTAURANT — Breakfast	1.35 pp.
RESTAURANT — Lunch or Dinner	5.85 "
GROUP RATES — Overnight & Breakfast	8.65 "
GROUP RATES — Half board	11.45 "
GROUP RATES — Full board	15.00 "

Cut Out and Keep It! Owner: Vinko A. Levstik

ZADRUŽNIŠTVO, KI NI ZADRUŽNIŠTVO

Cprav poznamo moderno zadružništvo že nad sto let, se še vedni niso mogli zrediti teoretiki in praktiki na enotno definicijo. Ena težav bolj teoretičnega značaja je najti opredelitev, ki bi vključevala vse vrste zadrug. V tem pogledu predstavljajo največjo težavo proizvajalne zadruge. Večina nemških teoretikov se izogne težavi tako, da izrecno omenjajo, da krije njihova opredelitev vse zadruge z izjemo proizvajalnih zadrug.

Praktično največji problem pa predstavljajo zadruge v totalitarnih državah, kjer načelo samoupravljanja zadrug sploh ni priznано ali pa je tako okrnjeno, da nima praktične veljave.

Tudi v Jugoslaviji in Sloveniji skušajo komunisti izboljšati gospodarstvo z obnavljanjem zadružništva zlasti na deželi. Kako daleč so od pravega zadružnega duha, kaže naslednje poročilo ljubljanskega Dela (20. aprila 1973, str. 9):

"Užaljeni kmet je rekel, da kmetje poslušajo grajo ali opravičevanje tistih, ki jih zapostavljajo, češ: Kmetje se ne zanimajo za zadrugo... Ne poznajo zakona o združevanju... Če pridejo na sestanek, ne sodelujejo tvorno... Pravice bi se zahtevali, dolžnosti pa ne marajo..."

"Se eden od tistih, ki nam očitajo, da niso dovolj podjetni. Radi bi bili podjetni, pa nam ne dovolijo. Pravijo, da se nismo potrudili spoznati predpise, zato ne znamo prav odločati."

"Jeseni smo poslušali: "Kmetje bodo sami upravljali svojo zadrugo, odločali tudi o organizaciji odkupa, cenah in sklepanju pogodb z velikimi odjemalci, o organizaciji kmetijske proizvodnje na svojih posevstvih in o delitvi dohodka..."

"Tako so nam razlagali zakon o združevanju kmetov. A zdaj?"

"Govorijo: "Zadruga je dala kmetom... Zadruga bo pomagala

la kmetom... Zadruga bo poskrbela za kmete..."

"Kakšna zadruga ali čigava zadruga bo vse to storila za nas?"

"Pravijo, da smo člani zadruge, zadržniki. A hkrati trdijo, da za nas delajo oni, ki niso niti podpisali članskih izjav — mi pa le sprejemamo njihove dobrote.

"Kakšni zadržniki smo, če zadruga obstoji in dela poleg nas in skrbi za nas. Zadržniki bi menda lahko bili le tisti, ki delajo v zadrugi in zanjo. Tako se tudi vedejo pri upravljanju. Mi kmetje pa smo le kooperantii.

"Pravijo, da ne maramo dolžnosti, ampak le pravice.

"Ali je kdo prevzel naše dolžnosti na naših kmetjih? Ali nismo sami odgovorni za svoje dobro ali slabo gospodarjenje? Ali nam ho kdo pomagal pokriti izgube, če bomo slabo gospodarili? Sami odgovarjamo za vse. Če bi imeli v zadrugi enake pravice, se tudi dolžnosti ne bi otrešali: Saj se niti ne bi mogli, kot se jih ne moremo na kmetiji.

"Dokler pa poslušamo: mi, zadruga, — in vi, kmetje, pa ne vemo, kaj smo in kaj smemo. Kako naj prevzamemo zadržne dolžnosti, če je zadruga nekaj povsem drugega kot mi? Če smo le kooperanti, so naše dolžnosti zapisane v kooperacijski pogodbi. Vse drugo pa moramo pustiti zadrugi (mislim na dolžnosti), kajti pravice kroji sama — kot skrbna kolkja, ki skrbi za svoje piščance. Seveda, dokler piščanci ne bodo zrasli, da bi tudi sami znali skrbeti zase".

● Med zasednjem konferen-ce predsednikov vlad Commonwealtha, ki je bila letos v Ot-tadi, je kraljica Elizabeta II. slovesno odprla novo palačo kanadskega zunanjega minist-rstva, ki je bila imenova Pearson's Building v počastitev bivšega zunanjega ministra in pozneje predsednika kanadske vlade Mikea Pearona. Pearson je prejel kot priznanje za svojo vlogo v Sueški krizi Nobelovo mirovno nagrado.

OSNUTKI NOVIH "USTAV" V JUGOSLAVIJI

Ciril Zebot

Letošnjega junija in julija so v Jugoslaviji objavili že leta 1971 napovedane osnutke novih besedil zvezne in republiških ustav.

Za uvod sledečim pripombam k tem osnutkom želimo pojasniti, zakaj sem v naslovu besede "ustav" postavil med narekove. To sem storil zato, ker tudi nova ustavnna besedila potrjujejo, da je partija (Zveza komunistov) nad ustavnimi določili. V smislu (istih) "temeljnih načel" v vseh novih ustavnih osnutkih, zveznem in republiškim, Zveza komunistov ohranja svoj nad-ustavni položaj in vlogo kot "organizirana vodilna idejna in politična sila". Osnutki sicer omenjajo, da je Zveza komunistov za izvrševanje svoje "vodilne" vloge "od-

govorna, ne povedo pa komu je odgovorna in kako. Nobena od v ustavi navedenih "pravice" ljudi, narodov, republik. Zveze, njihovih skupščin in drugih ustavnih organov ne vključuje nikake opredeljene odgovornosti Zveze komunistov tem formalnim ustavnim subjektom in ustanovam. Partija tudi posled ostaja izven ustave in tako ohranja svojo "vodilno vlogo" nad ustavnim sistemom. Dejanski (v razliki od formalno-ustavnega) sistem in režim, ki ju "vodi" Zveza komunistov, sta zato bistveno neustavna. Zveza komunistov vlada po lastni volji. V ustavnih osnutkih določeni nosilci "samoupravljanja" in oblasti niso izvirni, temveč so podvrženi samovoljni nadustavne partijske "vodilne sile".

ustave v Jugoslaviji še tretjo nov na 43 straneh, slovenska pa celo 434 členov na 50 straneh! Ustavni strokovnjaki — ki očitno niso imeli dosti besede pri urejanju teh besedil — bi v objavljenih osnutkih našli mnogo ponavljanja, nejasnosti in celo očitnih nasprotij.

SLABOSTI SLOVENSKE USTAVE

Po centralističnem odaru 1. decembra 1971 je dejanska oblast v Jugoslaviji osredotočena v osemčlanskem Izvršnem biroju Jugopartije; s tem je bila pregažena težko priborjena avtonomija republiških partij in še bolj zmanjšana prejšnja mera relativne samostojnosti državnih organov. Z lanskim Titovim "pismom", ki ga je podpisal tajnik Izvršnega biroja Stane Dolanc, je režim obnovljenega "demokratskega centralizma" dobil svoje smernice — mimo veljajočih ustav Zveze in republik in njihovih dopolnil iz junija 1971. Novi režim ni mogel preprečiti objave že prej najavljenih osnutkov novih ustav, povzročil pa je, da vsebujejo njih besedila značilne odklone od ustavnih dopolnil iz leta 1971.

Osnutek nove slovenske ustave je slabši od zveznega. V nje so iz osnutka zvezne ustave poleg "temeljnih načel" skoraj dobesedno prepisani številni in dolgi členi o "družbenoekonom-

ski ureditvi" o "temeljnih družbenopolitičnega sistema", o "svobodnih, pravicah, dolžnostih in odgovornosti človeka in občana", o "sodstvu in javnem tožilstvu" itd. — skupno dobri dve tretini ustavnega besedila. V zadnji tretini, ki govori o funkcijah in organizaciji slovenske republike, pa najdemo poleg petih zborov repuliske skupščine še naslednje zborne organe iz slovenske republike: "Splošni zbor republike", Republiški svet", "Svet republiških sekretarjev", "Predsedstvo republike", "Predsedstvo republike v širši sestavi" in "Svet Predsedstva republike". Če k temu pristojejo še "Interesne skupnosti" in neštete "Delegacije" ter paralelne organe partije, sindikatov in socialistične zveze — ki so vsi združevani iz davčnih sredstev enako kot množični aparat državne uprave — morajo biti Slovenija (obnemem z drugimi republikami in Zvezo) država z najdražjo državno orga-

nizacijo. Vtis je, da hočejo in rabijo čimveč političnih sinekur, finančnih in naslovnih, kot nadomestek za vladanje, ki je pridržano ozkemu partijskemu aparatu.

K tem splošnim slabostim in pomanjkljivostim slovenske ustave bi dodal le še eno posebno, ki ilustrira strokovno šibkost sestavljavcev slovenske ustave. V naštevaju funkcij

slovenske republike (člen 308) osnutek nove slovenske ustave omenja (točki 9. in 10.) "varstvo in skrb" za "narodnostni značaj" italljanske in madžarske manjšine in pripadnikov "drugih narodov in narodnosti Jugoslavije", v nobeni točki tega člena o funkcijah slovenske republike pa nista omenjeni "varstvo in skrb" za ohranitev in razvoj slovenskega naroda.

zveznih zborih (in v zvezni upravi) in načelo predhodnega soglasja republik k pomembnejšim zveznim odločitvam. V tem je videti potrdilo, da se tudi sedanj režim zaveda, kako globoko je proticentralistično razpoloženje v deželi.

Poleg nadustavnega položaja partije je največja pomanjkljivost osnutka nove zvezne ustave, da ne spreminja organizacije vojske. Tudi po novem ustavnem besedilu ostane vojska centralizirana z ogromno srbsko večino v oficirskem zboru, s srbskim povečevanjem in vojaškim poukom. Tako se nadaljuje petdesetletna praksa, da vojska služi kot prevratniško orodje centralističnih političnih sil kot se je izkazalo 6. januarja 1929, 27. marca 1941 in 1. decembra 1971.

Dokler ne bosta vloga in odgovornost Zveze komunistov usklajeni z ustavnim sistemom in dokler ne bo tudi vojska, kot ostale državne ustanove, organizirana po republikah in zvezno koordinirana v paritetnem štabu, bodo vse ustave in zakoni ter politični dogovori v Jugoslaviji prepučeni na milost in nemilost partijsko-vojaškega centra v Beogradu. Ako ta osnovna neustavnost ne bo odpravljena pred Titovim političnim odhodom, je treba računati z velikimi nevarnostmi.

SPREMENBE V ZVEZNI USTAVI

Poglavitna sprememba je v osnutku nove zvezne ustave. Ustavna dopolnila iz junija 1971 so določala, da mora Zveza v izvrševanju svojih gospodarskih in finančnih (in deloma tudi zunanjepolitičnih) pristojnosti odločati na osnovi predhodnega soglasja republik. Osnutek nove zvezne ustave formalno ohranja to konfederativno načelo, obenem pa predvideva "začasno" večinsko odločanje v "nujnih" zadevah, kadar o le-teh ne bi prišlo do takojšnjega soglasja vseh republik (členi 274, 275 in 276). Tako so osnutke nove zvezne ustave prikrojili "demokratskem centralizmu" režima, ki je izšel iz decemberskega udara 1971.

Ustavna dopolnila iz junija 1971 niso spreminila skupščin-

skega sistema; to je takrat bilo izrecno zahtevano za napovedana nova ustavnna besedila. Vse do decemberskega udara 1971 je prevladovalo mnenje, naj bi v skladu z osrednjim pomenom ustavnih dopolnil iz junija 1971, ki so bistveno zmanjšala zvezne pristojnosti, nova zvezna ustava od dosedanjih petih zborov zvezne skupščine ohranjala samo Zbor narodov kot edino zvezno zakonodajno telo. Sedaj objavljeni osnutek nove zvezne ustave pa predvideva dva zbora — Zvezni zbor in Zbor republik. Značilno pa je, da je tudi sedanj režim ponovno centralizirane partijske oblasti moral vsaj formalno obdržati dvoje konfederativnih načel ustavnih dopolnil 1971: načelo paritetnega zastopstva republik v obeh predvidenih

KRATKOTRAJNOST IN DOLGOVEZNOST

V Jugoslaviji proglašajo nove ustave vsakih deset let — 1953, 1963, 1973 — češ da to zahteva dialektično spreminjanje družbenih odnosov. (Sedanje ustavnne osnutke pa upravičujejo tudi z dejstvom 42 naknadnih dopolnil k ustavi iz leta 1963, ki da so prvotno ustavo tako zelo spremenila, da je že zato postalo potrebno napisati nova celotna besedila). V nasprotju s to

jugo-marxistično teorijo "ustave" kot orodja "subjektivnih sil" za predeterminirano preobrazanje družbe velja omeniti primer Združenih držav, ki že skoraj dve sto let žive v okviru iste kratke in jedrnate ustave in so se iz skromne agrarne kolonije razvile v najbolj napredno deželo na svetu.

Poleg dejanske neustavnosti in kratkotrajnosti pa imajo

V dneh od 16. do 21. junija letos se je v Rimu mudilo blizu 2500 slovenskih romarjev, ki so se udeležili slavnosti ob odprtju Slovenika, Okrog 1600 jih je prišlo iz Jugoslavije, blizu 1000 pa iz zamejstva in iz drugih delov sveta.

Prvi dan (nedelja) je bil namenjen romarjem iz Jugoslavije. V skupinah po dvesto ljudi so si ves dan ogledovali hišo, Vsaka skupina je imela nevoljo približno dve uri časa. V tem času so si ogledali hišo, v kapeli opravili mašo, v obcnicah pa jih je čakala skromna zakuska. Vsako skupino posebej je pozdravil rektor Slovenika msgr. Jezernik, pri maši pa je govoril prof. dr. Janez Vodopivec. Stanovalcem okoliških hiš so napolnili balkone in okna, saj takšnega petja v tej mestni četrti Rima gostovo še ni bilo slišati.

V ponedeljek so prišli v Rim slovenski škofje. Pridružil se jim je tudi goriški nadškof Cocolini, ki je že pred letom dni postal v Slovenik svojega duhovnika-Slovenca. Zvečer je mariboski škof Drževnik najprej odkril spominsko ploščo, ki je vzidana ob glavnem vho-

du v zavod. Na njej so vklesane besede: "Slovenci širom po svetu, hvaležni za dar vere ob 1200letnici pokristjanjenja, izročajo Slovenik slovenskemu narodu, da bi mu ohranil napreje v prihodnost plamen evangelija in luč kulture. Dom so bogoslovili slovenski škofje dne 19. junija 1973 za časa Pavla VI. in prvega slovenskega metropolita Jožefa Pogačnika". Ob plošči so vzdani kamni iz najvažnejših slovenskih cerkva Starega in Novega sveta.

Takoj nato je nadškof Pogačnik bogoslovil hišo, primorski škof Jenko pa posvetil oltar v novi kapeli. Teh bogoslovnih opravil se je udeležila skupina rojakov iz Severne Amerike, ki je nekaj ur prej dopotovala s posebnim letalom.

V torek dopoldne je Slovenik obiskal jugoslovanski veleposlanik pri sv. sedežu Stane Kolman, spremljal pa ga je prvi svetnik veleposlaništva Tone Poljšak. Oba diplomata so povabili slovenski škofje, ki so ju ob vhodu v hišo tudi pozdravili. Pogovora o škodolici kave se je udeležil tudi vrhovni ravnatelj slovenskih iseljenjskih duhovnikov msgr. Ignacij Kunstelj. Ob priložnosti

SLOVESNOSTI OB BLAGOSLOVI TVI SLOVENIKA

odprtja Slovenika pa je veleposlanik Kolman priredil kosilo v čast slovenskim škofom. Vabilu so se odzvali tudi nekateri kardinali in vidnejši slovenski duhovniki v Rimu. Veleposlanik Kolman se je udeležil še slavnostnega koncerta Slovenskega okteta, ki sta ga v sredo popoldne organizirala Papeški inštitut za cerkveno glasbo in Slovenik. V dvorani so bili še nekateri zastopniki romarjev ter člani papeške kurije in diplomatskega zbora, ki je akreditiran pri sv. sedežu. Pri drugih slavnostih, ki so bile izrazito verskega značaja, ni bil navzoč noben predstavnik jugoslovanske vlade.

Največje tovrstno srečanje (izven cerkve) je bilo gotovo srečanje dobrotnikov v Velikem avditoriju Pijeve palače v neposredni bližini Vatikana. Dvorana, ki sprejme nad 2000 ljudi je bila polna do zadnjege kotečka, na galerijah pa je nekaj sto ljudi moralo celo stati. Med častnimi gosti je bilo mogoče opaziti kardinala Šeperja in še nekatere vidnejše predstavnike rimske kurije. Najprej je občinstvo v izbranim sporedom ogled Slovenski oktet. Kratkim pozdravnim besed-

dam rektorja Jezernika in slovenskega metropolita Pogačnika je sledil daljši slavnostni govor, ki ga je pripravil pisatelj prof. Alojz Rebuja. Morda je bil za preproste ljudi nekoliko težak, ker je govoril v parabolah, vendar je uspel slikovito prikazati usodo božjega vinograda pod Triglavom. Na skalnih tleh je rasel in še raste, skop je njegov sad, a sladak in zlahten.

V drugem delu sporeda je nastopilo pet slovenskih cerkvenih zborov: trije iz matične Slovenije in dva iz zamejstva. To so bili zbori župnij Beltince v Prekmurju, Dornberk na Vipavskem in sv. Peter v Ljubljani. Koroško je zastopal zbor Gallus, iz Slovenske Penečije pa je prišel zbor Rečan iz Lješe. Vsak zbor je odpel dve pesmi, na koncu pa so vsi skupaj pod vodstvom Tomaža Tozila zapeli še Tam kjer teče bistra Zila in v gorenjsko ozirame se skalno ravan.

Večer je bil pravo slavje slovenske pesmi, saj se Slovenci v Rimu lepše nismo mogli predstaviti. Dvorana je bila navdve primerna za to množično srečanje, saj znana po svoji bogati akustiki. Ves spored je

prenašala slovenska radijska postaja iz Trsta.

V sredo zjutraj je nad sto slovenskih duhovnikov skupaj s škofi somaševalo v baziliki sv. Petra. Tudi mogočne oboke te največje krščanske cerkve je napolnila slovenska pesem. Vsi udeleženci so peli, saj bi vsak zbor pomenil le blede senco tega, kar lahko pokaže ubrano ljudsko petje. Pridiral je mariborski pomožni škof Grmič. V zanimivih paradoksih je prikazal vrednost vere v današnjem času. Posebna zanimivost te maše pa je bila, da so skoro vsi romarji pristopili k obhajilu. Tudi to je ena od slovenskih značilnosti.

Pričaokovali smo, da nas bo papež sprejel v posebni avdiciji, a je bil tako zaposlen, da so nas morali vključiti v splošno avdicijo v baziliki sv. Petra. Seveda je bila slovenska skupina največja. Papež je pozdravil s prisrčnimi besedami, nato pa je na splošno presenečenje razglasil Slovenik za papeški zavod. S tem je že vnaprej onemogočil vsakršno zunanje vmešavanje v zavodsko življenje, ki je odselej zadeva dogovora med sv. sedežem in slovensko Cerkvijo. S tem

je nekako potrdil izvajanja nadškofa Pogačnika, ki je večkrat poudarjal, da v Sloveniku ni prostora za politično dejavnost.

Avdicence se je udeležil tudi Slovenski oktet. Pevci so stali pod Berninijev kupolo, na prostoru, ki je navadno rezerviran za škofo in druge imenitnejše goste. Papežu so zapeli dve pesmi: Oče naš Petra Iljica Cajkovskega in pa koroško Nmam čez izaro. Papež je petje pajljivo poslušal, nato pa se je v vsakim pevčevem rokoval in vsem podaril spominske medalje. Uredništvo Družine, ki je organiziralo romanje iz matične domovine, je sv. očetu podarilo faksimile Dalmatinove Biblije, Slovenski oktet pa zbirko svojih plošč.

V avdicence so se glavne slovesnosti končale. Romarji iz Slovenije so odbajali domov, v Rimu so ostale še skupine iz zamejstva in zdomstva. Popoldne je Slovenski oktet še enkrat nastopil na koncertu v veliki dvorani Papeškega inštituta za cerkveno glasbo. Koncert je bil namenjen članom rimske kurije in diplomatskega zbora pri sv. sedežu, udeležili pa se ga tudi nekateri za-

stopniki romarjev ter rimskega kulturnega življenja. Izbrani spored je navdušili poslušalce. Na koncu pa je rektor inštituta prof. Haberl izrekel pevčev laskavo priznanje.

Na praznik presv. Rešnjega telesa je mariborski škof Drževnik vodil somaševanje na grobu sv. Cirila. To je bila nekakšna zahvala za vse prejete dobrote, zlasti za dar vere. Med udeleženci so prevladovale skupine iz Amerike.

Tako je bil Slovenik slavnostno odprt, čeprav živi že nad deset let in njegovi nekdanji študentje že uspešno delajo v Slovenski Cerkvi. Morda so se komu zdale slovesnosti odveč, ljudem, ki so se jih udeležili, pa so veliko pomenjale. Videli so, kaj je zmogla velikodušnost Slovencev, ki jih je usoda razkropila po vsem svetu. Romarji od te in one strani meje pa so začutili košček domovine v srcu večnega mesta. Vodstvo in študentje Slovenika pa imajo pred narodom veliko odgovornost, da bo v zavodu vladalo pravo delovno vzdušje in bodo iz njega izhajali duhovniki, ki bodo kar največ koristili Cerkvi in narodu. Zm—

POD OKRILJEM SV. SEDEŽA

(Ponatis članka iz Družine, 1. julija 1973).

O Sloveniku — slovenskem zavodu v Rimu se je razliko že veliko tiskarskega črnila. Dvanajst let že živi kot ustanova, dve leti pa je v svoji hiši. Že takrat, ko je p. Prešeren sprožil misel o potrebnosti slovenskega zavoda v Rimu, so se pojavili glasovi proti. Javno in zasebno so pričevali tiste, ki so jih hoteli poslušati, da je po drugih zavodih dovolj prostora za vse morebitne slovenske študente. V ozdaju dokazovanj za in proti je bilo v večini primerov mogoče opaziti sence političnih prerivanj.

Slovenik je kljub temu zaživel in tudi pokazal prve sadove. Naši fantje so živeli v tujih hišah, a so nosili v sebi zavest, da so "Slovenikarji". Čep-rav studijski pogoji niso bili vedno najbolj ugodni, so študentje delali, garali in — uspevali. Nasprotovanja pa niso prenehala. Glasnejša so postala posebno takrat, ko je vodstvo stalo pred odločitvijo, ali naj

kupi hišo za potrebe zavoda. Dobrotniki se niso ozirali na nasprotovanja, hišo so kupili in preuredili in te dni so jo slovenski škofje slovesno izročili njenemu namenu.

Piko na i pa je postavil sv. oče, ko je Slovenik razglasil za papeški zavod. To je priznanje, ki ga navadno dobi zavod po dolgotermnu uspešnem delu. Slovenik res že dela dvanajst let, toda v rimsko javnost je stopil šele sedaj in za dobrodošlico ga je sv. oče vzel v svoje varstvo. Zdi se, da bi morali vsi kritiki in črnogledi preroki umolknuti. Če ne bodo, jim bo še v večji meri veljala ocena pisatelja Rebuje, ki jo je izrekel roko nad Slovenikom in bdel nad duhom, ki veje v njem. Pa tudi vsaka personalna sprememba, vsako novo imenovanje v vodstvu bo moralo iti skozi pristojne urade svetega sedeža. Vse to, menimo, je zadostno jamstvo, da lahko na bodočnosti Slovenika gledamo brez bojazni.

ALI IMATE ZANDJE CASE KAJ ODVEC CASA?

Če je tako, prav gotovo večkrat mislite, kaj storiti, narediti... za zabavo... razveprilo, šport. Važno ni samo to udeleženje, ampak dejstvo, kje to storiti, da ne bo predrago.

Če je tako in če hočete videti taka mesta, bomo veselji, če se oglasite. Kličite nas na 928-7300 (če je telefon zaseden ali če nihiše ne odgovori, kličite še enkrat), ki nam pišite, kakšna so vaia izkustva v tem pogledu na: Places For People, Apt. 1405, 4 Assiniboine Rd., Downsview, Ontario.

SV. OČE SLOVENSKEM ROMARJEM

Ob posvetitvi Slovenika v Rimu je papež sprejel v avdiciji v cerkvi Sv. Petra slovenske romarje, na katere je imel naslednji nagovor:

"Številni skupini slovenskih romarjev izražamo prisrečo dobrodošlice! Sprejemamo vas z iskrenim veseljem. Najprej pozdravljamo častitljive nadpastirje, ki vas vodijo. Hkrati s škofi objemljemo vse duhovniške, semenišničke in vas vse, predragi verniki, ki ste njih krona. Prihiteli ste v Rim, da bi se udeležili proslave, ki ima velik pomen za krščansko življenje vašega narodnega občestva. tako dragega našemu očetovskemu srcu. Prišli sta na odprtje novega slovenskega zavoda na Via Appia Nuova, ki ga vodi rektor msgr. Maksimilijan Jezernik.

Ob tem dogodku se raduje mo z vami. Odprtje tega zavoda pove zelo veliko vsakomur, ki je zmogel dojeti njegov glo-

leta duhovne rasti v Rimu, da boste jutri izpolnili pričakovanja, ki jih v vas stavi Cerkev. O tem nikakor ne dvomimo. Za te pa molimo, naj bi nad vas prišel Gospodov Duh, da postanete pristni služabniki milosti, zgrajeni po vzoru in nauku samega Kristusa, učitelja, duhovnika in pastirja, ki je prišel, "da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge" (Mk 10, 45).

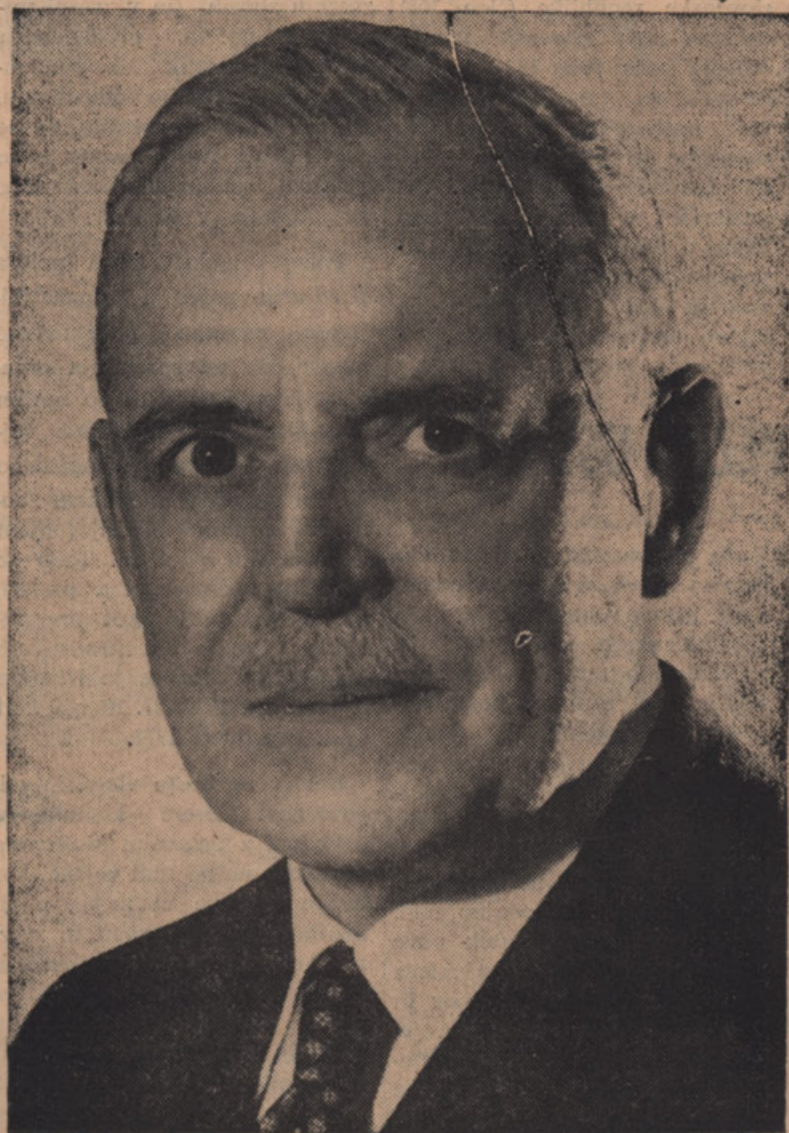
Končno želimo izraziti naše priznanje in pohvalo vsem, ki so pomagali, da se je ostvarila ta ustanova in še prav na poseben način vsem, ki ste tu prisotni. Žrtve, ki ste jih doprinesli, da se je zavod odprl, naj vas nagibajo, da se boste čutili še bolj povezane s Sv. sedežem. Rimska izobrazba, ki jo boste oskrbeli svojim duhovnikom, naj bo ket studenc, iz katerega boste črpali luč, tolažbo, gotovost, da ostanete vedno "močni v veri" (1 Pet 5, 9), in da boste to vero vedno bolj ljubili, čuvali ter okrog sebe izžarevali njeno zdravilno moč.

• Zadnja številka Canadian Cooperative Digest, ki jo izdaja Kanadska zadružna zveza v Ottawi, je posvečena mednarodnemu združništvu. Med pri-spevki sta dva članka Rudolfa Čuješa — eden o združitvi kreditnih zdruag Raiffeisenovega in Schulze-Delitzschevega tipa v Zapadni Nemčiji, drugi o demokraciji v švedskem združništvu kot se je očitovalo v prvem kongresu potrošnikov 1. 1971 v Stockholmu.

• Sestra Marija Cerar, redovnica reda sv. Marte, ki je bila več let v Antigonishu (nekaj let na vseučilišču, zadnja let pa v materni hiši), je bila s septembra prestavljena v torontsko bogoslovje sv. Avguština v Scarborough.

Naj vas stalno spremlja naš apostolski blagoslov, ki ga iz srca radi razširjamo na vse, ki so pri tem srečanju v Kristusovim namestnikom z vami duhovno združeni".

"UNCLE LOUIS" JE KONČAL PLODNO ŽIVLJENJE

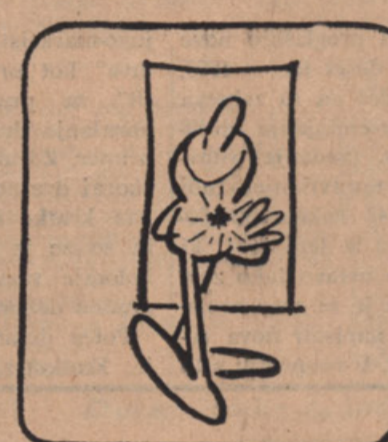

"Kanada je boljša, ker je on živel med nami", je označil ministrski predsednik Pierre Trudeau življenje Louisa St. Laurenta, ministrskega predsednika Kanade od 1948 do 1957, ki so ga pokopali v njegovi rojstni vasi v Quebecu poleg njegove žene, ki je umrla 1. 1966. Doživel je visoko starost preko 91 let. Leta po ženinini smrti je preživel tiho v svoji hiši v Quebec City. Ob njegovi smrti so bili pri njem vsi otroci, pet po številu. Slovesno mašo zadušnico je daroval kardinal Roy, ki je tudi osebni prijatelj St. Laurentove družine. Zadušnice so se udeležili tudi zastopniki države ter drugéga javnega življenja. Louis St. Laurent, po poklicu odvetnik, je stopil pozno v politično življenje. Tedanji predsednik vlade Mackenzie King, ki je takrat izgubil svojega predstavnika liberalcev v Quebecu, Ernesta Lapointea, je bil soočen tudi z odporom proti uvedbi sploške vojaške obveznosti v Quebecu. Ko je St. Laurent

pristal 1. 1941, da postane za vojno dobo pravni minister, je bistveno doprinesel k rešitvi obeh težav. Ko je bilo vojne konec, je bil osebno udeležen pri pripravah za priključitev New Foundlanda kot 10 province Kanadi kot tudi v znani špiro-nažni zadevi Igorja Gouzenka. L. 1946 je postal prvi zunanji minister Kanade. Ko je postal 1. 1948 ministrski predsednik, je nadaljeval postopno osamosvajanje Kanade tako na političnem (Vincent Massey je bil prvi Kanadčan imenovan za zastopnika kraljice v Kanadi) kot tudi na kulturnem polju (ustanovitev Canada Council za pospeševanje umetnosti). Naraščajoče blagostanje Kanade je izbril za povečanje družbenih služnosti: uvedel je splošno zavarovanje za stroške bolnišnice ter začel izdatno podpirati visoko šolstvo. V tesnem sodelovanjem z zunanjim ministrom Mikeom Pearsonom je pridobivala Kanada vedno večji ugled tudi na mednarodnem polju.

ČE STE V KANADI OF 30 NOVEMBRA 1972 IN STE ŠE VEDNO TUKAJ KOT OBISKOVALEC ALI PA BREZ URADNEGA DOVOLJENJA, VAM DAMO DO POLNOČI 15 OKTOBRA, 1973 MOŽNOST, DA SI PRISVOJITE NAŠO DEŽELO KOT VAŠO NOVO

DOMOVINO

Če imate uspeh z življenjem v Kanadi, mislimo, da bi vam morale pripadati vse ugodnosti, ki jih uživajo po zakonu priznani prebivalci.

Torej, do polnoči 15 oktobra smo pripravljene, da vam pomagamo to doseči.

Do takrat pa lahko zaprosite za stanje prispelega vseljenca — landed immigrant status — (to je prvi korak proti polnopravnemu državljanstvu), brez vsakršne kazni glede na Vaš ilegalni prihod in ostanek v tej deželi.

Do tega datuma bo Vaša prošnja pregledana po zelo olajšanih predpisih. Mnogo kriterijev bo

upoštevanih na podlagi katerih Vi lahko kvalificirate.

Kot vidite mi skušamo to stanje urediti čim bolj enostavno. Vendar pa, kolikorkoli bi vam hoteli pomagati, po 15 oktobru ne bomo več mogli. Novi zakon odloča da po tem dnevu Vi ne boste mogli kvalificirati za stanje prispelega vseljenca, čeprav ste v Kanadi, in tudi ne boste imeli pravice do pritožbe proti deportaciji.

Samo dajte nam Vaš ime, naslov in podatke o Vašem položaju. Mi bi radi videli, da bi vam postalo možno da v polni meri sodelujete v življenju okrog vas. Storili bomo

vse kar je v naši moči, da vam naša dežela postane Vaša nova domovina.

Za nadaljnje informacije, telefonirajte, pišite ali pa obiščite najbližji Kanadski Vseljeniški Urad (Canada Immigration Centre) ali pa Kanadski Urad za Zaposlenje (Canada Manpower Centre). (Uslužnosti, ki jih nudijo kanadski vseljeniški uradniki so brezplačne).

Kanadski Vseljeniški Uradi so odprti za sprejem vaših prošenj od 8 zjutraj do 8 zvečer, in ob sobotah od 9 zjutraj do 5 popoldne, in v ponedeljek, 15 oktobra od 8 zjutraj do polnoči.

BISERNI JUBILEJ SLOVENSKE FARE

Letos obhaja slovenska fara Sv. Štefana v Chicagu 75 letnico obstoja. Pomemben jubilej. Mnogo fara, katerim so dali temelje slovenski naseljenci v letih 1890-72 je že opustilo slovenska tradicija, izgubila je skorajda slovenska beseda in pesem. Niso krivi tega tisti, ki so trdo garali, da so lahko postavili svojo cerkev v kateri so lahko slišali slovensko besedo in častili Boga s slovensko pesmijo. Ne bomo jih naštevati. Krivda za to leži v prenohilih slučajih na onih, ki jih je Bog poklical k božjemu oltarju, da bi tam oznanjali božjo besedo v materinem jeziku in ohranjali to dragoceno dediščino do skrajnih meja. Pa so se odtujili narodu in po sili vtapljali slovenstvo v takozvano angleško skupnost, ker je bilo tako pač bolj moderno in da so dobili zato celo kak višji naslov.

Fara Sv. Štefana je slovenska od svojega početka do danes. Ni je previharila novodobnost, dušni pastirji te fare so vedeli, dokler bo obstojal slovenski življenj v fari, bo živela tudi fara. Nikdar bolj poprej kakor prav v tej dobi ni tako živo čutili, kaj pomeni slovenska beseda in slovenska pesem v fari. Ta zavest, da je slovenska skupnost tisto gibalno, ki ohranja slovensko faro pri življenju in jo ohranja dokler bo božja volja, nam stopa pred oči prav ob tem bisernem jubileju. Slovenci, "oldtajmarji", ki so po niklih in dajmih zbirali, da se je zgradila cerkev Sv. Štefana in nato se farna šola so lahko novim naseljencem za vzgled v požrtvovalnosti. Še živijo mnogi, ki so pomagali iz nič

graditi farmo občestvo. Mnogi so že v večnosti. Ti, ki so še živi in oni, ki so odšli po plačilo k Stvarniku, so lahko ponosni na svoje šrtve in ma svoje garaštvo. Saj prav iz garaštva preprostih delavcev je zrastle slovenska fara, ki letos obhaja 75 letnico blagoslovljenega delovanja.

Slovenci so v vedno večjem številu prihajali v Ameriko. Tudi v Chicagu. Okoli leta 1890 je bilo na področju tega velikega mesta kakih 60 slovenskih družin. Seveda, bili so raztreseni po obširnem mestu. Bili sta pa dve skupini, ki sta živeli v bližini. Ena v okolici cerkve Sv. Bonifacija na severni strani mesta, druga v okolici cerkve Sv. Prokopija na južni ali na takozvani zapadni strani mesta. Raztreseni so bili in ni bilo nikogar, ki bi duhovno skrbel zanje. Mnogi so odpadli. Leta 1897 je po naključju prišlo do tega, da se ustanovi slovenska fara. Father Plevnik, ki je bil kot novomašnik v Jolietu, je prihajal od časa do časa med Slovence v Chicagu. Uvidel je potrebo slovenske fare. Toda Slovencev je bilo premamalo. Predlagal je čikaškemu nadškofu, da bi za začetek Slovenci in Hrvati spadali v eno faro. Father Plevnik je prišel v Chicago. Najprej se je naselil v Alexian Brothers Hospital na Velden Avenue, pozneje pa v bolnišnici sv. Neže na Center Avenue, kjer je sedaj bolnišnica Sv. Antona Padovanskega v Douglas Parku.

Na Zahvalni dan je bil prvi sestanek Slovencev in Hrvatov. Father Plevnik je povedal da bo v kratkem za nje ustanovil faro. Prve samostojna slovenska

skupščina božja je bila na božični dan dne 25. dec. 1897 v šolski dvorani čeških benediktincev. Določeno je bilo tudi ime novi župniji. Nastale so težave. Hrvati so hoteli imeti svojo faro in do bili zanj tudi dovoljenje od nadškofa. Tudi Slovenci niso bili edini. Leta 1898 je bila kupljena švedska metodistična cerkev na 22nd Place in Lincoln (sedaj Wolcott Ave.) Bila je prilična stavba, kovačnica so jo imenovali. Cena je bila \$1.800,00. Seveda cerkev ni odgovarjala. Kljub navdušenju za slovensko cerkev je bila udeležba pri mašah slaba. Nedeljska zbirka ob nedeljah je znašala dvo do jet dolarjev. Po odhodu Fathra Plevnika je brisel k Sv. Štefanu Fathra John Kranjc. Prvikrat je maševal v cerkvi sv. Štefana 22. febr. 1903. Maja 1903 je father Kranjc odšel ustanavljat faro sv. Jurija v Južni Chicagi. Fara je bila brez duhovnika. Začasno so pomagali češki o.d. benediktinci iz Allport Str. Leta 1904 je prišel za župnika k šovec. 23 novembra so podri sv. Štefanu father Alojzij Kra-

staro cerkev. Vogelni kamen je bil blagoslovljen 18. dec. 1904 — 1. nov. 1905 je nastopil službo župnika Father Anton Sojar. Povezal je Slovence v fari sv. Štefana. Kdaj je bila pod njegovim župnikovanjem nova cerkev dozidana, ni znano. Vse knjige so se izgubile. Med zidanjem je bila služba božja za Slovence v šolski dvorani sv. Pija na Ashland Avenue. 4. aprila 1909 so bili blagoslovljeni novi zvonovi. Imajo slovenske napise.

Leta 1919 so prevzeli slovensko faro sv. Štefana slovenski frančiškani Prvi župnik je bil. p. Kazimir Zakrajšek. Ves navdušen je krepko poprijel za delo. Farne šole ni bilo, otrok pa osti. 4. julija 1922 je bil blagoslovljen temeljni kamen nove farne šole. 8. novembra 1922 se je pričel pouk v vseh osmih razredih v petih šolskih sobah. 15. avgusta so prišle v faro slovenske šolske sestre, ki so prevzele pouk.

Father Kazimir je ostal župnik do leta 1927. Za njim so sledili: p. Jerome Knoblar, pa. Anzelm Murn, p. Aleksander Urankar. p. Bernard Ambrožič, p. Edvard Gab-

renja, p. Leonard Bogolin. p. Aleksander Urankar, ki je bil že drugič župnik do svoje smrti 1958. Nasledil ga je p. Tomaž Hoge, ki je začel z obširnimi popravili v cerkvi in šoli. Leta 1965 je bilo upeljano slovensko bogoslužje, enako tudi angleško. Slovenci smo popolnoma enakopravni, imamo dve slovenski maši vsako nedeljo in po eno vsak dan.

Iz fare so izšli naslednji duhovniki: p. Leonard Bogolin, p. Alojzij Madic, p. John Trinko, p. Warren Peternel in p. Blaž Čehmažar, ki je sedaj kustos na ameriških Brezjah v Lemontu. Iz fare je izšlo tudi 14 šolskih sester.

V fari je tudi Slomškova slovenska sobotna šola. Marljivo deluje več cerkvenih organizacij, Slovenski radijska ura. Lige slovak. Amerikancev, več društev Ameriško slovenske Kat. Jednote Slovenska ženska zveza, Slomškov krožek itd. Cerkevni pevski zbor, ki ga vodi dr. Alfred Fishinger in g. Janko Arko skrbi, da se slovenska pesem dostojno razlega v cerkvi, pa tudi ob raznih prireditvah.

V okvirju praznovanja biserne-

ga jubileja slovenska fare sv. Štefana je bil 5. maja letos uspel koncert slovenskih pesmi o katerem smo že poročali. V nedeljo 2. septembra bo letno romanje v Lemont združeno z medenim piknikom. Ob tej priliki bo obisk grobov pokojnih dušnih pastirjev pri Sv. Štefana v Jolietu in v Lemontu. V nedeljo 16. sept. bo jubilejna maša z banketom, v soboto 20. okt. bo vinska trgatav v veliki farni dvorani, na kateri se bodo zbrali vsi bivši, še živi farani in tudi sedanja generacija.

Izšla bo posebna spominska knjiga. Posebnosti bodo slike fara nov. Nad 200 slik bo objavljenih. Farani so vabljeni, da prispevajo tekom leta v jubilejni fond \$75,00. V zahvalo bodo dobili lepo vezano družinsko sveto Pismo. Zal, samo v angleškem jeziku.

Bog daj, da bi slovenka fara sv. Štefana tudi v boče ostal slovenska. p. Tomaž, naš sedanji župnik večkrat rad, povdari: "Ohranimo ta naš dragovetni biser v naši sredini tudi v bodoče". Izpolnimo njegovo željo, župnik ne more tega sam izvrši-

ti. Z našim sodelovanjem pa bo ta njegova želja izpolnjena. V dobro nas samih in za lepšo bodočnost fare. Ne obračajmo hrbta slovenski fari, če tudi se kdo preseli v predmestje. Podpirajmo jo finančno, pa tudi z zvesto udeležbo pri slovenski sveti daritvi ob nedeljah. "Sveta vera bodi vam luč in materni jezik ključ do zveličavne narodne omike" je bilo geslo svetniškega Slomška. Slovenci farani sv. Štefana, vernost in slovenstvo, ta dragoceni biser ohranjajmo, ta bodo naši potomci še lahko praznovali tudi stoletni jubilej slovenske fare Sv. Štefana.

Mirko Geratič

PROSIMO, PORAVNAJTE NAROČNINO IN DARUJTE V TISKOVNI SKLAD NAŠEGA—VAŠEGA LISTA.